

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ke-
pitarjevi ulici št. 6 — Telefo-
n uredništva št. 30 — Telefo-
n upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:
za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10— DELAVSKI LIST POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Nečuvven atentat.

Ze dolgo časa se govori, da misli po-
krajinska uprava za Slovenijo ob kimanju
sodstva za upravo deželne imovine prodati
deželno elektrarno družbi zasebnih bank.
Za Završnico se zanima menda finančna
družba, ki ji stoji na čelu Jadranska ban-
ka. Ta govorica je vzbujala povsod veli-
kanske ogorčenje. Zato se je sodstvo za
upravo deželne imovine odločil, poprašati
o tem prizadete gorenjske občine. Dne
18. t. m. se je vršil na Breznici shod žu-
panov in odbornikov vseh gorenjskih ob-
čin, ki je soglasno izjavil, da se Završnica
ne sme prodati bankam. Ali bosta sodstvo
in pokrajinska uprava to voljo zastopnikov
ljubstva respektirala, se bo videlo.

Naše stališče v tej zadevi je sledeče:
Završnica je last bivše dežele Kranjske.
Ona je pomenila po velikopoteznem načrtu
rajnega dr. Lampeta socializacijo vodnih
sil cele dežele. Kranjska dežela bi bila ta
svoj načrt brez dvoma izvedla do zadnjih
konsekvenc, da ni prišla vmes vojska. To-
da ta ideja je imela vedno silovite na-
sprotnike v zastopnikih slovenskega in
nemškega kapitalizma, ki se je besno
upiral socializaciji vodnih sil. Danes, ko
po celi državi veje duh profitarstva, so
nekdanji nasprotniki Završnice zopet pri-
lezli na dan in jo hočejo vreči v roke za-
sebnemu kapitalu velebank.

Država je prevzela od bivše Kranjske
dežele vse zavode. Završnice ni hotela
prevzeti. Ali ni to znamenje, da so gotovi
gospodje že dolgo spekulirali na njo, da
jim pade v malho kot zrelo jabolko? Ali
ni škandal, da cenijo uradni krogi danes
Završnico na 7 milijonov, ko je vendar
beben znano, da toliko stane danes zgrad-
ba navadne večje hiše? Ali ni tudi to
znamenje, da bi se nekateri gospodje radi
povečali in na pol zastojni polastili premo-
ženja cele Kranjske dežele? Mi gremo pa
v svojih slutnjah še dalje: Po celi Evropi
se vrši ta proces, da se veže domači kapital
z mednarodnim velekapitalom raznih Stin-
nesov. Posamezna domača podjetja preha-
jajo s pomočjo raznih politikov in finan-
čnikov v roke mednarodnega velekapitala.
Ta je močnejši in silnejši; dividende so
večje. Pri tem pa razni stari skrahirani
politiki in bankirji vlečejo do smrti masne
profite v zahvalo, ker so zaklade domače
zemlje izročili v last mednarodnemu ka-
pitalu. Ali ni morda ta slučaj tudi tu? Ali
pri nas nimamo takih visokih politikov,
ki čutijo, da bodo kmalu morali iti, pa si
hočejo še pravočasno zagotoviti gorak
stolček na račun ljudskega premoženja?
Završnica naj bi jim plačevala zasluženi
ali nezasluženi penziji!

Tak škandal, atentat na skupno pre-
moženje vseh deželanov dežele Kranjske,
je treba preprečiti! Nihče nima pravice
razpolagati s tem skupnim premoženjem
vseh, kakor edinole izvoljeni zastopniki
vseh! Pravni naslednik bivšega Kranjskega
deželnega zbora pa ni nihče drugi kot
bodoča pokrajinska skupščina. Najsi se
Slovenija razdeli v eno ali dve oblasti, go-
spodarske zadeve ji bodo pridržane. In
zato bo edino ona mogla in smela razpo-
lagati s tem skupnim premoženjem. Mi
nisi samo gorenjskim občinam ne moremo
prisoditi te pravice, čeprav so te brez dvo-
ma živo interesarne na Završnici. Vendar
bi nam bilo seveda daleko ljubše, če Za-
vršnico prevzamejo gorenjske občine nego
banke, ki se za njo pulijo. V prvem slu-
čaju ostane vsaj še v veljavi načelo soci-
alizacije, v drugem pa bi zavladal zasebni
kapital nad nekdanj skupnim premoženjem
velega ljudstva.

Tega ne smemo dopustiti! Premoženje
dežele se mora ohraniti deželi! Zaseb-
nikom in spekulantom, ki hočejo kupče-
vati in delati profite s premoženjem cele
dežele, pa kličemo: Roke proč!

Fraze o razorožitvi.

Pariz, 19. decembra. (Havas.) Ministr-
stvo mornarice objavlja: Ministrski pred-
sednik Briand je takoj po svojem prihodu
v London poudarjal želje Francije, pristati
na naziranje Amerike glede omejitve do-
pusne tonaže velikih bojnih ladij. Ni pa
bila ugotovljena nobena številka. Vsa to-
zadevna poročila so nepravilna.

Širite „NOVI ČAS“

Boj za korita še ni končan.

Muslimani nagajajo. — Vlada še ni imenovana.

Belgrad, 20. decembra. (zv.) Radikal-
ci in demokrati so že odredili svoje kandi-
date za ministrska mesta, vendar pa se ni
podpisal ukaz za sestavo vlade, ker ni
dosežen sporazum z muslimani. Muslimani
brezpogojno zahtevajo zase poleg že zna-
nih zahtev še ministrstvo za vere, mesto
ministra za narodno zdravje.

Včeraj sta zastopnika muslimanov dr.
Hrasnica in Kapetanović obiskala Pašića in
mu obrazložila stališče svojega kluba. Pa-
šić jim ni dal ne pozitivnega ne negativne-
ga odgovora, češ da se mora preje spora-
zumeti z demokratskimi ministri. Edino
glede njihove zahteve, da jim mesto mini-
strstva za narodno zdravje odstopi mini-
strstvo za vere, jim je odgovoril, da je to
sedaj skoraj izključeno, ker je za to mesto
že odreden dr. Žerjav.

Muslimani zahtevajo — kakor Vam je
že Vaš dopisnik javil — mesto državnega
podtajnika v ministrstvu policije. To pa
zato, da bi mogli kontrolirati delovanje te-

ga ministrstva, ki ga zadene najvišja krivi-
da na preganjanju muslimanskega življa v
Macedoniji, Sandžaku in tudi v Bosni. Sko-
raj izključeno je, da bi muslimani s to svojo
zahtevo prodrli, ker je to temelj sporazuma
med demokrati in radikali.

V političnih krogih se govori, da bo
vlada še danes imenovana. V slučaju, da
ne pride do sporazuma z muslimani, si bodo
njihovi dve ministrski mesti razdelili de-
mokrati in radikali. Radikali bodo za-
htevali zase ministrstvo za trgovino in in-
dustrijo, ki ga hočejo imeti tudi demokra-
ti. Zato bo ta točka povzročila zopet malo
krizo, na katero se že sedaj pripravljati
obe državotvorni stranki.

Vlada računa, da bo tudi v tem sluča-
ju imela v »parlamentu« večino. Sedaj je
v skupščini skupaj 298 poslancev. Od teh
je 98 radikalcev, 92 demokratov in 10 sa-
mostojnih kmetov, kar je seveda večina,
dokler se sej ne udeležuje Hrvatski blok.

Število državnih uradnikov se znižka.

Belgrad, 19. dec. Finančni odsek je
rešil naredbo o zmanjšanju števila držav-
nega uradništva. Naredba določa, da se
sestavi komisija iz narodnih poslancev in
zastopnikov uradniških organizacij, ki naj
pripravi vse potrebno za revizijo sedanje-
ga uradništva.

Ta komisija bo predlagala vladi, kate-
tero število iz kakega poklica in koliko na-
meščencev in služabnikov je treba zmanj-
šati. Vlada bo stavila uslužbenca in služab-
nike, ako so iz novih krajev, na razpolože-
nje, ako pa so iz starih mej Srbije, v pokoj,
ako so za to dobili pravico, ali pa jih odpu-
stila iz službe. Uslužbenca in služabnike,
ki se bodo stavili na razpoloženje, more
vlada z njihovim privoljenjem vpokojiti.
Uslužbenca in služabniki, stavljeni na raz-
položenje, bodo prejimali polovico plače in
doklad. Glede uradnikov v novih krajih, ki
so pridobili pravico na pokojnino, se dolo-
ča, da njihova plača v času, dokler so na
razpoloženju, ne more biti manjša, kakor

znaša pokojnina onih uradnikov, ki se z
istimi službenimi leti v starih mejah Srbi-
je stavijo v penzijo po zakonu o uradnikih
za kraljevino Srbijo. Na razpoloženju sme-
jo uradniki ostati najdalje 5 mesecev. —
Te določbe bodo veljale dotlej, dokler se
ne sklene trajni zakon o uradnikih.

Belgrad, 20. decembra. (Izv.) V parla-
mentarnih krogih se mnogo komentirajo
sklepi finančnega odbora o uradniškem
vprašanju. Glasom teh sklepov bo finančno
ministrstvo imenovalo komisijo, ki ji bodo
dodeljeni zastopniki uradniških organiza-
cij. Ta komisija mora v roku 1 meseca
predložiti vse potrebne podatke za reduk-
cijo uradniškega kadra. Odvisni uradniki,
ki so iz novih prečanskih krajev, bodo
stavljani na razpoloženje, kar se pravi z
drugimi besedami, da bodo odpuščeni, do-
čim bodo uradniki iz Srbije upokojeni. Ta
sklep je nov dokaz enakopravnosti, ki jo
uvaja današnji režim.

Železničarji zahtevajo hitrega odgovora.

Vrhovno vodstvo koalicije čaka na odgovor v Belgradu.

Belgrad, 20. decembra. (Izv.) Vrhovno
vodstvo železničarske koalicije je prispelo
v Belgrad in se oglasilo pri finančnem mi-
nistru in drugih faktorjih, da se informira,
kdaj se bo ugodilo njihovim zahtevam.

Finančni minister in drugi so jim odgovori-
li, da se njihove zahteve proučujejo in
da bodo kmalu rešene. Vrhovno vodstvo
je sklenilo ostati do definitivnega odgovora
v Belgradu.

Nasilja v ječah.

PRED KOMUNISTIČNIM PROCESOM V BELGRADU.

V Belgradu so končno dovršili pri-
prave za glavno razpravo proti komuni-
stom. Gre za dva procesa: prvi radi aten-
tata na kralja Aleksandra, drugi proti komu-
nistični stranki oziroma njenemu od-
boru radi zvez z inozemstvom v svrhu
revolucije. V drugem procesu je obtoženih
nad 60 oseb. Na razpravi se pričakujejo
enaka sramotna razkritja o mučenju areti-
rancev v ječi kakor v komunističnem pro-
cesu v Trstu. O tem daje predokus poro-
čilo belgrajskega dopisnika »Slobodne Tri-
bune«, ki je izvedel od tistih, ki so jih
ob protikomunistični gonji zaprli in potem
kot nedolžne izpustili, te-le gorostasnosti:

»Aretirance so na najkrutejši način
mučili. Policija in njeni uradniki, žandarji
in en podporačnik so jetnike vsak dan
pretepali do krvi. Jetnike so silili, da so
moral po golih kolnih hoditi po ostro
nasutih tleh. Žandarji in celo uradniki
so silili aretirane komunistinje, da se jim
podajo, a ker tega niso hotele, so jih do
krvi bičali. Jetnike so morili z lakoto, a
ob najhujši letošnji vročini so dobivali
samo opoldne in zvečer malo vode, tako
da so trpeli na žeji strašne muke itd. Vse
to se je godilo v Glavnjači, strašnem bel-
grajskem zaporu. Imen iz interesa žrtve
ne navajam, ker bi utegnile zaradi tega
zopet trpeti. A prišel bo čas, ko se bo
zvedelo vse. Na procesu pridejo ti škan-
dali na dan ...«

Kaj pravijo prosvitljeni demokrati
pristaši na to?

TRGOVINSKE RAZMERE Z AVSTRIJO.

Belgrad, 20. decembra. (Izv.) Naša
vlada je sklenila, da osnuje na Dunaju tr-
govsko komoro in je že poslala tozadevno
vlogo na avstrijsko vlado. Dosedaj imamo
svojo trgovsko komoro v Solunu.

Belgrad, 20. decembra. (Izv.) Ministr-
stvo za trgovino in industrijo namerava
podaljšati trgovsko pogodbo z Nemško Av-
strijo do 1. avgusta 1922.

POMILOŠČENI NEMSKI UJETNIKI V FRANCIJI.

Berlin, 19. decembra. (DKU) Kakor
doznava Wolffov urad z verodostojnega
mesta, je bilo s francoskim dekretom od
15. t. m. zopet pomiloščenih 23 vojnih ujet-
nikov.

DRUŠTVO PROBUJAJOČIH SE MAD- ZAROV.

Budimpešta, 19. decembra. (MKU)
Včeraj se je vršil občni zbor društva pro-
bujajočih se Madžarov. Upravnik Horthy
in nadvojvoda Jožef sta poslala pozdravni
brzjavki. Predsedujoči podpredsednik po-
slanec dr. Hegedüs je v svojem otvoritve-
nem govoru izvajal med drugim, da se dru-
štvo ne bavi s politiko, da stoji na podlagi
zakonskega člena I. od 1920 in da se z na-
vdušenjem pridruži Horthyju. Za predsed-
nika je bil namesto poslanca Szmezsanya
izvoljen Štefan Palocki-Horvath.

Ljudska armada.

Te dni se iz vseh krajev Jugoslavije
zbirajo letošnji rekruti k svojim koman-
dam in nas spominjajo na to, da v Evro-
pi še vedno obstoja militarizem. Naši fantje
v spremstvu županov ali občinskih od-
bornikov, mnogi vriskajoč in ne ravno v
treznem stanju, rekruti iz Albanije pa v
raztrganih opankah v spremstvu vojakov
puskami.

Vsak, kdor to vidi, se mora zamisliti
nad bodisi moralno bodisi fizično zanemar-
jenostjo precejšnjega dela našega ljudske-
ga naraščaja, ki gre služiti kralja. Spričo
tega je tudi marsikomu padla v glavo mi-
sel, koliko dobrega bi mogla storiti naša
vojaška uprava, da vsaj nekoliko omili na-
ravne zle posledice podedovanega milita-
rističnega sistema. Mi se kaj radi ponaša-
mo s tem, da se učimo od Čehov, toda v
resnici smo v mnogem oziru daleč za nji-
mi. Tako tudi v pogledu vojske.

V češkoslovaški armadi sablja in puška
ne igrata več prve vloge. Častnik niti ne
sme nositi sablje. Pač pa so se vojašnice
izpremenile v velike ljudske učilnice. Tam
se predava, se vojaki učijo ljubezni do svo-
jega izvenvojaškega poklica, se nadaljuje
kmetška strokovna izobrazba, se prireja-
jo dramske predstave, deklamacije,
znanstvene demonstracije. Armada je po-
stala nekako ljudsko vseučilišče.

Da ne bo kdo zopet rekel, da le za-
bavljamo, pozivljamo merodajne vojaške
in civilne oblasti, da stopijo v stik in orga-
nizujejo sistematično izobraževalno delo v
armadi. Makedonci in Albanci potrebujejo
analfabetskih tečajev, mnogi naši in hrvat-
ski fantje moralne vzgoje, lepega vedenja,
smisla za treznost in varčnost, ali pa stro-
kovnega podulka, da bodo, ko pridejo od
vojakov, več vedeli nego preje in postali
dobri gospodarji, ki se bodo zanimali tudi
za javne zadeve.

Šef prosvetnega oddelka v Sloveniji,
g. dr. Skaberné ima navzlic nekaterim na-
pakam zmisla za prosvetno delo v širo-
kem obsegu. Naj se zavzame za to misel in
vsi mu bomo hvaležni, če bo umel zainte-
resirati našo v predvojni militaristične
pojme pogreznjeno vojaško upravo za pre-
osnovno naših vojašnic v ljudska izobraže-
vališča. Vse naše prosvetne organizacije,
duhovščina, učitelstvo in univerza mu bo-
do radevolje pomagali. Mi tudi.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 20. decembra. (Izv.) Na današ-
nji predborzi notirajo sledeči kurzi: Bu-
dimpešta 39,50, Berlin 142, Italija 12,10,
London 1115, Pariz 21,20, Praga 336 (bla-
go), Dunaj 4,15, Zürich 52.

Zürich, 20. decembra. (Izv.) Na da-
našni predborzi notirajo sledeči kurzi: Bu-
dimpešta 0,77, Berlin 2,80, Italija 23,60,
London 2162, Newyork 514, Pariz 41,70,
Praga 6,50, Dunaj 0,19, Zagreb 2, (včera:
1,90), Varšava 0,17, Holandska 188.

OBSEDNO STANJE V BESARABIJI.

Moskva, 19. decembra. (Brezžično.)
Rumunske vojaške oblasti so v obmejnih
okrajih Besarabije proglasile obsedne
stanje.

Politični dogodki.

+ Pagat ultimo! V Belemgradu igrajo
Igrajo v več partijah, katerim pravimo ko-
alicije. Igrajo tarok, ki je najbolj nobel
igra za gospode, igra, ki ima vse polne
kombinacij, igra, pri kateri je treba pre-
cej razuma in sreče, da igralec dobi. Igralci
pa se včasih sporečejo: Ta ali oni se
čuti užaljenega, da ne rečemo ogoljufane-
ga, in odpove sodelovanje. In nato se začne
prigovarjanje. Ali naj bi radi ene zgage
nehali vsi igrati? Nesmisel! In pogođe se,
izmenjajo medsebojno par prijaznih bese-
di, in igrajo dalje, igrajo na življenje in
smrt, igrajo s hruščem, igrajo »kontra« in
»re« in »supra« in »hirs« in »mord« in »tot«,
da je vse polno igralcev krog zelene mize,
strmeč v strastne igralce, čudeč se ha-
zardno visoki igralni tarifi, majajoč z gla-
vami, češ: pri teh gospodih nekaj ni v re-
du! Demokrati, radikali ter samostojneji
v Belemgradu so znova prišli za tarok.
Turki se še puntajo. Pa ne dolgo. Moslemi
kvartajo radi. Saj so jim padli že težki mi-
lijoni dinarjev v globoke žepe. Tudi sedaj

bodo prijeli za karte in sedli k igralni mizi centralne vlade — — — In še bo tepeno delovno ljudstvo, še bodo cvetele centralne rože, še, še in še? Zakaj dr. Gregor Jerjav postane minister — za vere in igrar kot vnet framacion proti katolikom. Napovedal jim je — pagat ultimo! — Mi pravimo, da bo pagat žalostno vjet — — —

+ Zedinjenje jugoslovanskih socialističnih strank. Med jugoslovanskimi takimi imenovanimi socialpatriotičnimi strankami se je te dni v Beogradu sklenil programatični sporazum ter se združijo v novi stranki pod naslovom »Socialistična stranka Jugoslavije«. Centrala bo v Beogradu. V novo stranko vstopijo slovenska socialdemokratska stranka, srbska Lapčevićeva in Korčeva hrvatska socialdemokratska stranka. V kratkem se skliče kongres Socialistične stranke Jugoslavije. — Delavstvo bo stari socialpatriotom pod novo firmo komaj več verjelo nego jim je dosedaj.

+ Socializacija zemlje v Italiji. Italijanski socialisti so v parlamentu vložili predlog za socializacijo zemlje: Po vseh pokrajinah naj se osnujejo agrarni sveti, ki bodo razlašali posestnike proti odškodnini. Zemlja naj se razdeli na kooperativne zadruge, ki naj skrbijo za skupno obdelavo; samo mala posest naj se obdeluje potom posameznih družin. Proti predlogu so se brezpogojno izjavili desničarji in nacionalisti. Ljudska stranka je bila za to, da se o predlogu razpravlja. To stališče je pri glasovanju zmagalo z ogromno večino glasov.

+ Gospodarska obnova Rusije. Sovjetska vlada je končno priznala inozemske dolgove caristične Rusije, da se odpre pot do zapadnoevropskih gospodarskih zvez. Priznala je svobodno trgovino, zasebno lastnino za male obrate in pravico velikih obratov, da se oddajajo v najem. Ciferin obljublja inozemskemu kapitalu pravna jamstva in zadostni delež na dobičku. Na ta način skuša sovjetska vlada pritegniti evropski kapital in industrijo, da ji pomoreta pri gospodarki obnovi Rusije. Ker pa so ruski zlati zakladi in devizne rezerve blizu izčrpane, so prvo, kar potrebuje Rusija, veliki krediti z dolgim rokom. V to svrhu ustanovlja sovjetska vlada veliko državno banko. Iz tega se vidi, da sovjetska vlada z vso energijo in vstrajnostjo dela na to, da doseže gospodarsko vstajenje Rusije. Ker je od tega vstajenja v veliki meri odvisen razvoj gospodarskega življenja v vsej ostali Evropi, prizadevanja sovjetske vlade ne ostajajo brez odmeva. Nemčija je gospodarsko obnovo Rusije sprejela naravnost kot temelj svoji lastni gospodarski rešitvi in najplivnejši nemški industrije Stinnes se osebno trudi v Angliji, da pridobi tamošnje merodajne kroge za svoj načrt o obnovi Rusije. Da njegova prizadevanja niso brezuspešna, kaže pisanje vplivnih angleških listov. Tako se n. pr. »Daily Chronicle« zavzema za to, da se v rešitev splošnega gospodarskega vprisanja skliče evropska konferenca, na katero naj se povabi tudi Rusija.

+ Sporazum v Lani in mi. »Slobodna Tribuna« piše o sporazumu med Avstrijo in Češkoslovaško in ga pozdravlja. Obzaruje le to, da mi nismo že preje sklenili takega sporazuma, ki smo bili prvi poklicani v to. Namesto da bi se bili trkali po prsih, češ: »mi ne smemo imeti ničesar skupnega s premaganimi sovražniki.« bi se bili lotili politike za konsolidacijo razmerja med nadsledstvenimi državami srednje Evrope, kakor so to storili Čehi. Menda bomo vsaj sedaj dalekovidnejši?

+ Afera polkovnika Vasića. Znani ljubljene naših slovenskih demokratov polkovnik Vasić je v sodnijski preiskavi radi svojega »delovanja« na Dunaju. Včerajšnja belgrajska »Politika« pa poroča, da je odstavljen od preiskave dosedanj preiskovalni sodnik Vlado Jovanović, češ, ker je »preiskavo nepravilno vodil«. Zamenjal ga je drug sodnik. Ali je dosedanj preiskovalni sodnik hotel Vasića izrezati, ali pa ga je morda preveč resno prijemal. V prvem slučaju pomeni to korumpirano pravico, v drugem pa korumpirano upravo. V vsakem slučaju dela eden ali drugi čast polkovniku Vasiću samemu.

+ Aretacija poslanca Radičeve stranke. V Zagrebu so včeraj aretirali poslanca Radičeve stranke dr. Pernarja, ki je o priliki demonstracij dne 8. t. m. pozival ljudi na ustajo. Tedaj je dr. Pernar pred aretacijo pobegnil in se do včeraj skrival.

+ Bivši bolgarski kralj Ferdinand, ki živi kakor je več ali manj znano, od prejšnjega sem v Koburgu, je prišel te dni na Dunaj. Z njim je prišel mlajši sin Ciril in nekaj drugih družinskih članov. Namen njegovega bivanja na Dunaju ni znan. Na Dunaju ostane dober teden dni.

Naša društva.

Od Odbor Slov. kršč. soc. zveze ima v nedeljo 21. dec. ob 20. uri v Jugoslovanski tiskarni redno sejo. Eno uro prejeto t. j. ob 19. uri se vrši istotam prva organizacijska delovna sejo. Vsi odsekovi člani naj se je zanesljivo udeležijo. — Predsednik K. S. Z.

Dnevni dogodki.

— Zelezničarske draginjske doklade. V Beogradu se mudi železničarska deputacija zaradi draginjskih doklad in enkratnega nabavnega prispevka. Finančni minister je rekel, da je to vprašanje že v razpravi. Deputacija bo počakala na izid.

— Bankovci po 5 dinarjev se v kratkem vzamejo iz prometa. V smislu sporazuma med finančnim ministrstvom in Narodno banko izgube li bankovci v roku treh mesecev svojo plačilno veljavo.

— Nabava železniških pragov. Ministrstvo saobračaja je sklenilo, da se imajo v prihodnjem mesecu nabaviti potrebne množine železniških pragov na najbolj obteženih progah. Dobave se imajo izvršiti izključno iz domačih virov.

— Katastrofalno pomanjkanje vode. Zaradi nizkega stanja Save je tačas — kakor Ljubljana in Maribor — tudi Zagreb na tem, da ostane brez vode. Občinstvo se opozarja, da štedi z vodo.

— Pomanjkanje vode v Zagrebu. Mestna uprava je objavila poziv na občinstvo, naj štedi z vodo. Zemlja je poldrugi meter globoko suha. Zadnji dež in sneg sta namočila zemljo komaj za 10 do 15 cm. Sava je 123 cm pod normalo. Pretekli teden je bilo izvrtanih več novih arteških studencev.

— Takse dunajskih zdravnikov. Društvo zdravnikov je sklenilo določiti ordinacijske takse za dunajske srednje sloje s 1000—3000 avstr. kron, za Anolče, Francoze in Amerikance z 20 zlatimi kronami in za državljane iz Češkoslovaške in Jugoslavije s 3000 do 5000 avstr. kron.

— Novi poštni pravilnik. Komisija ministrstva za pošto in brzojav je končala svoje delo o brzovarnih in telefonskih pristojbinah. Pravilnik se je že predložil ministru na odobrenje in stopi v veljavo dne 1. januarja 1922.

— Veliki snegovi v Srbiji. V Srbiji je padlo veliko snega, da je že 14 dni ustavljen ves železniški in potniški promet. Takih zametov že dolgo ne pomnijo.

— Nove poštnje znamke. Ministrstvo za pošto namerava izdati novo emisijo poštinih znamk s sliko kralja Aleksandra. Upamo, da jih vlada dá zopet delati v Ameriki, kakor dosedanje, ki državo skoro toliko stanejo kolikor bo izkupila zanje. — To je gospodarstvo, da se Bog usmili!

— Zagrebški občinski svet je sklican na prvo sejo dne 22. t. m.

— Prijeta detomorka. V Dravljah pri Ljubljani je 30 letna dekla svoje nezakonsko dete zadavila, zavila v cunjje in je skrila pod posteljo, da je pokoplje. Zločin je takoj prišel na dan. Detomorka in mrtvo dete so prepeljali v Ljubljano, kjer so mrtvo trupelce obducirali, zločinsko mater pa oddali v zapore.

— Volkovi. V okolici Sarajeva se je pojavila čreda volkov, ki mesari med živino.

— Čitateljem Mednarodnega Trgovinskega Posrednika. Prejeli smo: Prihodnja številka »Mednarodnega Trgovinskega Posrednika«, ki izhaja v Beogradu, bo izšla 1. jan. 1922 na 64 straneh. Tiskala se bo v 20.000 izvodih. Letna naročnina znaša 50 Din. Oglasi stanejo: cela stran 400 Din, pol strani 250 Din, četrt strani 150, osminka strani 80 Din. Vposlati je do 25. dec. t. l. na upravo lista.

Socialni vestnik.

o Brezposelnost na Slovaškem pojemlje. V zadnjem času se kaže pojemanje brezposelnosti po vsej Slovaški. Iz vseh mest prihajajo poročila, da se brezposelnost zmanjšuje ter množe povpraševanja po delavcih. V Bratislavi je danes — kakor se da posneti po uradnem poročilu — 700 oseb brez dela in od teh jih dobiva samo 150 podporo za brezposelne. Slova-

ške tvornice zvišujejo število delavcev, posebno tvornice za patrone, ki imajo izvršiti velika inozemska naročila. Pojemanje brezposelnosti med domačim ljudstvom je zasluha odločilnih krogov, ki ne dovolijo, da bi se sprejemali tuji delavci na škodo domačih moči.

Ljubljanski dogodki.

Ij žrtve železniškega poklica. Minolo nedeljo zvečer je na ljubljanskem državnem kolodvoru med izvrševanjem službe po nesreči prišel pod lokomotivo 49 letni železničar Ivan Borštinar, svak obč. svetovalca tov. Franca Orehka. Borštinar je skočil s poštnega voza v trenutku, ko je pripeljala mimo neka lokomotiva. Kolesa so mu odrezala obe nogi. Na mestu ni bilo nikogar, ki bi bil znal Borštinarju nuditi prvo pomoč. Predno so ponesrečenca pripeljali v bolnišnico, je že izgubil toliko krvi, da ga zdravniki niso mogli več rešiti. Tik pred smrtjo je še prihitel k njemu svak obč. svet. Orehek. Temu je Borštinar stisnil roko in ga zaprosil: »Skrbi za moje otroke! Borštinar je zapustil vdovo in troje otrok. — Ali bo sedaj ta nesreča, ki je zahtevala prezgodnjo smrt rodbinskega očeta, vzpodbudila merodajne kroge, da poskrbe na kolodvoru vse potrebno za prvo pomoč od sličnih nesrečah?

Ij za oskrbo ubogih. Me mi mag. truf. nobila te dni vsem inovitejšim ljubljanskim krogom pozive, naj bi se zavezali vsak mesec prispevati poljubni znesek za oskrbo ubogih. S tem bi se odpravilo do dandanašnjih posameznih ubogih po lišah ter bi vsi zares potrebni ubogi dobivali vsaj primerne mesečne podpore na magistratu. Izjave je vračati mestnemu knjigovodstvu na magistratu, Galletova hiša, II. nadst. Ker se pozivi morda niso poslali komu, ki bi se sam rad odkupil dosedanjo ga nadlegovanja, naj bi se oni, ki žele to plemenito akcijo podpirati, zglasili zaradi poziva v mestnem knjigovodstvu!

Ij Gg. hišni gospodarji v Ljubljani se opozarjajo, da se vrši v Ljubljani popis hiš in stanovanj po stanju dne 20. decembra 1921. Ker je bila ob priliki zadnjega ljudskega štetja izražena želja, da bi se k ljudskemu štetju pritegnili tudi hišni posestniki, so se za sedanje ljudsko štetje natisnili dvojni obrazci in sicer prvi za hišo, drugi pa za vsako stranko. Gg. hišni gospodarji se vsled tega opozarjajo, da natančno pregledajo vse stanovanjske pole, katere izpolnijo stranke, ker so za resničnost navedb strank na prvi strani stanovanjskih pol. osebno odgovorni. Te pole, ki jih izpolnijo stranke, morajo hišni gospodarji sopolpisati. Hkratu se opozarjajo, da morajo za vsako hišo, ki ima lastno hišno številko, izpolniti posebno hišno polo in priložiti hišni poli le stanovanjske pole onih strank, ki stanujejo v popisani hiši. Če bi kdo do 20. decembra 1921 ne dobil pol ali bi jih dobil premalo, naj se nemudoma zgladi v mestno posvetovalnico na magistratu. — Kdaj se bodo oddajale izpolnjene hišne in stanovanjske pole, se bo objavilo v listih.

Ij Umrla je v deželni bolnici gđ. Stefanovič iz Novega mesta, stara 19 let. N. v m. p!

Ij V ravnateljstvo Mestne hranilnice so bili v včerajšnji seji mestnega upravnega odbora izvoljeni: Zajec Albin in Pirc Jože od SLS, dr. Petrič od JSDS, Riko Jug od NSS in dr. Pestotnik od JDS.

Ij Ogenj je nastal predračnjem v stanovanju krznarja g. Huga Waneka na Sv. Petra cesti. Zgorela je preproga in nekaj posteljnine. Ogenj je straža pravočasno opazila in pogasila. Gasilci niso imeli nobenega opravka.

Ij Čedna družba. Preiskava zaradi vloga pri Mencingerju je sprvila na dan nove krivce. Zapri so trgovko s čevlji 46 letno Marijo Kogoj in njenega ljubimca 28 letnega Ivana Gogala. Pri Kogojevi so našli raznega ukradenega blaga v vrednosti 200.000 K. Preiskava se nadaljuje.

Ij Na stojnici ob Jugoslovanski knjigarni je nekdo pozabil listek od Reicha. Dobi se na stojnici Minke Kastelic, Vodnikov trg.

Gospodarstvo.

— Draginja na Nemškem raste. Indeksno število veletrgovine, ki je znašala v oktobru 2460 je poskočilo za 39 % t. j. na 3416, tako da je prekoračilo katastrofalno višino v februarju lanskega leta. Zlato in krompir je dosegel 3179 (2880), maslo in meso 3154 (2325), usnje 6077 (4539), tkanine 6518 (4176), kovine 5123 (2965), železo in premog 2380 (1885). Uvožena roba se je podražila za 60 %, izdelki domačega izvora pa za 33 %. — To je nekako posledica padle marke in obenem smernica gospodarske bodočnosti nemške republike.

— Proračun dunajskega mesta za leto 1922. Za osem upravnih skupin, v katere je razdeljeno občinsko dunajsko gospodarstvo, navaja proračun 100 milijard, od katerih pade na plinarne največja postavka 18.435.170.000 kron; izdatki za elektrarnice 13.367.222.000 kron; iz proračuna za mestne električne železnice v znesku 11 milijard 741.800.000 kron pride na mezo in gaže 8 milijard; prejemki na cenjeni 11.622.000.000 kron pri frekvenci 448 milijonov oseb na leto; primanjkljaj znaša torej 46 milijonov. Pri plinarnicah in elektrarnicah so izdatki in dohodki v ravnovesju. Prevažanje z mestnimi avtobusi s stroški 329.475.000 K se končuje s primanjkljajem 11.490.000 K; zato pa je proračun mestnih skladišč z izdatki 629.583.090 kron ter z dohodki 628.183.290 K aktiven s prebitkom 600.200 K. Mestni pogrebni zavod je pasiven s primanjkljajem 15.320.000 K. Meščanska pivovarnica s stroški 1 milijarde 66.374.000 K ter s prejemki 108 milijonov je bila aktivna s 780.000 K.

— Pomanjkanje mesa v Nemški Avstriji. Na Dunaju je zadnje dni tako pomanjkanje mesa, da pačujejo kg govedine po 1400 K, svinjetine pa po 1700 K. Krompir je pa po 100 K kilogram.

r Avstrijski valutni humor. Neki dunajski list je prinesel zadnje dni več dobrih valutnih dovtipov. Objavil je inerat, v katerem se iščejo delničarji za nakup enega jajca. Svetuje, da bi Švicarji na prosti Dunaj—Curih izpili nekaj tucatov gumijastih poldkirhnarja ter steklenice shranili. V Curihu stanje prazna steklenica 50 centov v Avstriji pa 500 K. H koncu pa pripoveduje naslednjo dogodbo: Pri Sachru (mestni dražji hotel na Dunaju) sedi Američan. Lepil je steklenico groga ter plačal z dolarjem. Plačilni natakar mu da nazaj 2000 K. Pred odhodom si Američan naroči še steklenico mokke (čine kave). Ker mora zanj plačati 500 K, mu natakar da še 500 K nazaj. Kako to? vpraša Američan. »Čisto pravilno,« odgovori natakar, »dolar je namreč medtem za 1000 poskočil...«

Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Krombhar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

F. BRUMAT
LJUBLJANA
Usposobljena manufaktura in tiskarna
po konkurenčni ceni.
Mestni trg 25.

Več krojaških pomočnikov
treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni se sprejme takoj. Samostojni dobri garantirani delci na dom. — Stalno delo zagotovljeno. — Vprašati se Ljubljana, Emonska cesta št. 8 v pisarni.

Tovarna
JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nas p 4
Podružnica: Se埠burgova ul. 4.
Barva vsakovrstno barva
Kromirno čistilni pribor
Sve olikovalniki, te
pesnice in srezje
Pod. ušnice: Maribor Novo mesto
Gos. oska ul. 38. Glavni trg. št. 38

Kavarna „ZVEZDA“ v Ljubljani.

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da otvorim v sredo, dne 21. t. m. popolnoma docela prenovljeno, moderno urejeno, z vsem komfortom opremljeno

kavarno „Zvezdo“.

V kavarni bodo na razpolago vsi domači in večji inozemski politični, leposlovni in znanstveni listi, kakor tudi revije. Gostom bom nudil najfinjšo in najboljšo pijačo, okusna mrzla jedila ter skrbel tudi za najboljšo postrežbo. Igralcem bo na razpolago posebna igralna soba. Iz skrajno zanemarjenih bivših kazinskih lokalov sem skušal ustvariti prvovrstno, vsem modernim zahtevam ustrezajočo kavarno. Zato sem prepričan, da mi bo cenj. občinstvo, kateremu se topla poporočam, nagradilo ta moj trud z najštevilnejšim posetom.

V Ljubljani, dne 17. decembra 1921.

FRAN KRAPPEŠ, kavarnar.